

Virginia Woolf, *Mrs. Dalloway*

© 2013 by Editura POLIROM, pentru traducerea în limba română

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: Childe Hassam (1859-1935), *Pe balcon*, 1888

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53, C.P. 15-728

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

WOOLF, VIRGINIA

Doamna Dalloway / Virginia Woolf; trad. din lb. engleză
de Antoaneta Ralian. – Iași: Polirom, 2013

ISBN print: 978-973-46-2694-6

ISBN ePub: 978-973-46-3216-9

ISBN PDF: 978-973-46-3217-6

I. Ralian, Antoaneta (trad.)

821.111-31=135.1

Printed in ROMANIA

W VIRGINIA
WOOLF

Doamna
Dalloway

Traducere din limba engleză
de Antoaneta Ralian

POLIROM
2013

În cele din urmă, cu un gest melodramatic pe care l-a efectuat mecanic, pe deplin conștient de lipsa lui de sinceritate, și-a lăsat capul în mâini. Capitulasese. Acum trebuiau să-l ajute alții. Să fie chemați. El cedase.

Și nimic nu-l mai putea înviora. Rezia l-a vârat în pat. A trimis după un doctor – doctorul Holmes, medicul doamnei Filmer. Doctorul Holmes l-a examinat. A constatat că nu era nimic grav. Ah! Ce ușurare! Și ce om drăguț, ce om bun! s-a gândit Rezia. Când trece și el prin stări din astea, se duce la un music-hall, le-a spus doctorul Holmes. Își lua o zi liberă și se ducea cu soția lui să joace golf. Dar de ce să nu încerce să ia înainte de culcare două tablete de bromură dizolvate într-un pahar cu apă? Casele astea vechi din Bloomsbury, le-a spus doctorul Holmes ciocănind în perete, au adeseori ziduri lambrisate pe care proprietarii au lipit, în mod stupid, tapet. Nu mai departe de ieri, când a vizitat un pacient, pe Sir Cutare Cutărică din Bedford Square...

Deci Septimus nu avea nici o scuză, nu suferea de nimic, în afară de acel păcat pentru care natura umană îl condamnase la moarte; nu putea să simtă nimic. Nu suferise când Evans fusese omorât; asta era lucrul cel mai rău; dar toate celelalte grozăvii își ridicau capul și îl amenințau cu degetul și rânjeau și își băteau joc de el, peste marginea patului, dimineața devreme, holbându-se la trupul care zăcea vlăguit, conștient de propria degradare; cum de se putuse însura cu soția lui fără s-o iubească; o mințise; o sedusesse; o insultase pe domnișoara Pole și era atât de maculat și de marcat de însemnele viciului, încât femeile se cutremurau când îl vedeau pe stradă. Și verdictul dat de natura umană unei asemenea scursori de om era moartea.

Doctorul Holmes i-a vizitat din nou. Solid, îmbujorat, chipeș, îndepărtându-și cu un bobârnac urmele de praf de pe pantofi, privindu-se în oglindă, dădea totul la o parte cu un gest – migrene, insomnii, spaime, visuri – simptome nervoase, nimic mai mult, afirma el. Dacă el, doctorul Holmes constata că slăbise măcar cu o jumătate de kilogram sub șaptezeci și trei, îi cerea soției lui la micul dejun încă o porție de terci de ovăz (Rezia trebuia să învețe să prepare terci de ovăz cu lapte). Dar, continua el să peroreze, sănătatea ținea în bună măsură de autocontrol. Lasă-te în voia altor chestiuni de interes; descoperă-ți un hobby. A deschis volumul de Shakespeare – *Antoniu și Cleopatra*; l-a împins deoparte. Caută-ți un hobby, l-a sfătuit doctorul Holmes; oare el nu-și datora excelența stare de sănătate (și muncea din greu, ca orice cetățean al Londrei) faptului că putea oricând să treacă de la pacienți la pasiunea lui pentru mobilă antică? Și, dacă i s-ar permite, ce pieptene frumos purta doamna Warren Smith!

Când imbecilul ăsta nenorocit i-a vizitat din nou, Septimus a refuzat să-l vadă. Nu zău? a întrebat doctorul Holmes, zâmbind agreabil. Și a fost realmente nevoit să o împingă, prietenește, la o parte pe această fermecătoare micuța doamnă, dna Smith, ca să poată intra în camera soțului ei.

— Așadar, iar te-a apucat depresia, i-a spus binevoitor pacientului său, așezându-se lângă el. Îi spusese soției lui că vrea să se omoare, cum să spui așa ceva unei fete atât de tinere, și încă o străină, nu-i așa? Ce părere o să-și facă despre soții englezi? Și oare nu avem o datorie față de soțiile noastre? N-ar fi preferabil să se apuce să facă ceva decât să zacă în pat? El avea în spate patruzeci de ani de experiență;

așa încât Septimus putea să ia de bun tot ce-i spunea doctorul Holmes – nu avea nimic grav, nu avea absolut nimic. Și doctorul Holmes și-a exprimat speranța că data viitoare când va mai veni o să-l găsească pe Septimus pe picioare ca să n-o mai necăjească pe această încântătoare domniță care era soția lui.

Pe scurt, natura umană se năpustise asupra lui – bruta asta respigătoare cu nări roșii ca sângele. Holmes se năpustise asupra lui. Doctorul Holmes venea regulat, zi de zi. O dată dacă te-ai poticnit, a scris Septimus pe dosul unei cărți poștale, natura umană se năpustește asupra ta. Holmes se năpustește asupra ta. Singura lor șansă ar fi fost să evadeze fără știrea lui Holmes; în Italia – oriunde, oriunde, departe de doctorul Holmes.

Rezia nu putea să-l înțeleagă. Doctorul Holmes era atât de draguț. Și își dădea atâta interes cu Septimus. Nu dorea decât să-i ajute, așa spunea. Avea patru copii și o invitase la ceai, l-a informat ea pe Septimus.

Deci era părăsit de toată lumea. Întreaga omenire îi striga: omoară-te, omoară-te de dragul nostru. Dar de ce să se omoare de dragul lor? Mâncarea e bună; soarele e cald; și sinuciderea asta, cum naiba o faci, cu un cuțit de bucătărie, e urât, cu râuri de sânge – să-ți pui gura la țeava de gaz? Era prea slăbit; abia de-și putea ridica mâna. Și apoi, acum, că era complet singur, osândit, abandonat, așa cum sunt singuri cei aflați pe patul de moarte, aproape că exista o desfătare în starea asta, o sublimă izolare, o libertate pe care cei atașați de viață nu o vor cunoaște niciodată. Holmes biruise, desigur; bruta cu nări roșii câștigase. Dar nici măcar Holmes nu putea ajunge până la această ultimă rămășiță pământescă, pribegind pe muchea lumii, acest

paria care lăsase în urmă ținuturile populate, care zăcea ca un marinar înecat pe țărmul lumii.

Acela a fost momentul (Rezia era plecată la cumpărături) în care s-a produs marea revelație. O voce i-a glăsuț de după paravan. Ți vorbea Evans. Morții erau alături de el.

— Evans! Evans! a strigat Septimus.

Domnul Smith vorbea cu glas tare de unul singur, a anunțat-o pe doamna Filmer, în bucătărie, Agnes, servitoarea ei. Striga „Evans, Evans!” când a intrat ca cu tava. A sărit speriată. A luat-o la goană înapoi pe scări.

S-a întors Rezia, cu flori, a străbătut camera și a pus trandafirii într-o vază, pe loc scaldată de razele soarelui care, voioase și zburdalnice, au început să danseze prin cameră...

A trebuit să cumpere trandafirii, l-a lămurit Rezia, de la un sărman nenorocit de pe stradă. Dar erau pe jumătate morți, a observat ca, aranjându-i în vază.

Vasăzică era un om afară; Evans, probabil, și trandafirii despre care Rezia spusese că sunt pe jumătate morți fuseseră culeși de el pe câmpiile din Grecia.

— Comunicarea înseamnă sănătate; comunicarea înseamnă fericire, comunicarea..., a băiguit el.

— Ce-ai spus, Septimus? l-a întrebat Rezia înnebunită de groază, văzând că își vorbește singur.

A trimis-o în grabă pe Agnes să-l aducă pe doctorul Holmes. Soțul ei a înnebunit, i-a spus. Aproape că nici n-o mai recunoaște.

— Brută! Brută! a strigat Septimus, văzând că natura umană, adică doctorul Holmes, a intrat în camera lui.

— Ce s-a mai întâmplat? a întrebat doctorul Holmes pe tonul cel mai amabil din lume. Spui

prostii și îți sperii soția? Dar o să-i dea ceva care să-l facă să doarmă. Și dacă le dă mâna, a adăugat doctorul plimbându-și privirea ironică de jur împrejurul camerei, n-au decît să se ducă în Harley Street, din moment ce n-au încredere în el, le-a mai spus doctorul Holmes, cu ceva mai puțină amabilitate.

Era ora douăsprezece fix; douăsprezece după Big Ben; ale cărui bătăi erau purtate de vânt peste partea de nord a Londrei; imbinându-se cu dangătele altor ceasornice, întrepătrunzându-se subtil și eteric cu norii și cu caierele de fum, apoi stingându-se printre pescăruși – da, a bătut de douăsprezece când Clarissa Dalloway și-a așezat rochia verde pe pat, iar soții Warren Smith străbăteau Harley Street. Li se fixase o programare la ora douăsprezece. Probabil că asta-i casa lui Sir William Bradshaw, și-a spus Rezia, văzând în fața ei automobilul cenușiu. Cercurile de plumb ale bătăilor se dizolvau în văzduh.

Într-adevăr, era automobilul lui Sir William Bradshaw; scund, puternic, cenușiu, cu niște inițiale simple împletite pe caroserie, vrând parcă să spună că pompozitatea heraldică ar fi fost nepotrivită în cazul unui om care simboliza ajutorul celest, un preot al științei; și, cum mașina era cenușie, ca să se asorteze cu sobra lui delicatețe, blănuri cenușii, pleduri cenușiu-argintii fuseseră înghesuie înăuntru spre a-i ține de cald distinsei doamne în timp ce-și aștepta soțul. Pentru că Sir William se deplasa adeseori pe distanțe de o sută de kilometri sau chiar mai mult pentru a-i consulta pe acei suferinzi bogați care-și permiteau să plătească onorariile foarte ridicate, cerute, pe bună dreptate, pentru recomandările lui. Lady Bradshaw, cu pledul pe genunchi, îl aștepta adesea o oră și mai bine, sprijinită de speteaza banchetei, gândindu-se

uncori la pacientul respectiv, alteori, în chip foarte scuzabil, la zidul de aur care se înălța cu fiecare minut de așteptare; zidul de aur care se ridica între ei și toate fluctuațiile sortii și anxietățile (le înfruntase curajos; pentru că avuseseră și ei dificultățile lor) până când s-a simțit fixată într-un ocean calm peste care suflau doar brize aromate; respectată, admirată, invidiată, aproape nemaiavând ce să-și dorească, regreta doar că era corpulentă; fastuoase dineuri cu colegii de profesia ai soțului în fiecare seară de joi; inaugurarea câte unui bazar; invitații la Curte; dar, din păcate, prea puțin timp petrecut cu soțul ei, a cărui muncă sporea și tot sporea; un fiu apreciat la Eton; i-ar fi plăcut să aibă și o fiică; preocupări avea din plin; ajutorarea copiilor; îngrijirea post-tratament a copiilor epileptici; și fotografiatul, dacă în timp ce aștepta, zărea o biserică sau o biserică năruită, dădea o spagă paracliserului, primea cheia și fotografia, iar fotografiile ei aproape că nu se deosebeau de cele executate de profesioniști.

Cât despre Sir William, nici el nu mai era tânăr. Muncise din greu; își dobândise poziția exclusiv datorită aptitudinilor sale (fiind fiu de comerciant); își iubea profesiunea; făcea figură frumoasă la festivități și era un bun vorbitor – toate acestea ajunseseră să-i dea, la vremea când fusese înnobilit, o expresie greoaie, o expresie obosită (șuvoiul de pacienți crescând neconținut, responsabilitățile și privilegiile profesiei sale atât de împovărătoare), oboseală care, împreună cu părul grizonant, confereau prezenței sale o deosebită distincție, care a contribuit la reputația sa (de maximă importanță pentru cineva care tratează cazurile de boli nervoase) nu numai de competență fulgerătoare și infailibilă acuratețe cu care punca diagnosticul, dar și de compasiune;